

# שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

ב.

עין משפט  
נר מצוה

קסו א ב מ"י פ"ו מהל'  
מכירה הלכה י'  
ועין בהשנות ובמ"מ  
ובמ"מ סנה עשין פג  
טושי"ע ח"מ סי' סו טע"ק  
כז:

קסו ג מ"י פ"ח מהל'  
גזילה ואכירה הל'  
יג סנה עשין עד טושי"ע  
ח"מ סי' סה טע"ק י'  
קסח ד מ"י שם הל' ג  
טושי"ע שם טע"ק  
ט:

קסח ה מ"י שם טושי"ע  
שם טע"ק י'  
קע ו מ"י שם הל' ד  
טושי"ע שם טע"ק  
יא:

קעא ז מ"י פ"י מהל'  
מלוה ולוה הלכה  
יא סנה עשין ד' טושי"ע  
שם טע"ק א:

### רבינו הגאון

אמר רבא שי"מ איתא  
לרשמואל דאמר המוכר  
שטר חוב לחבירו וחזרו  
ומחלו מחלו ואפי' יורש  
מוחל ומנו דאביי מחלה  
לה לכתובתה לבעלה כי  
אמרה שובר האי ירידה  
הוא נאמנת לו נאמנת  
ואין תקנה שלא יהא  
המוכר ראוי למחול כלל  
וכבר ביארנוהו באר היטב  
בפרק החובל:

[מתני'] מצא איגרות  
שום פי' שטר שומת  
ב"ד ואיגרות מוזן  
כמשמעו כגון מוזן  
האשה והבנות. שטרי  
בירווי"ו שטרי שנתנא  
וזהו (ב) שימוש ב"ד.  
שטרי חליצה ומיאונן.  
הוא גיטא דאישתכח בבי  
דינא דרב הונא מתא  
דעל רבי' נהרא מוחבא

א) אולי ז' חוה מעשה ב"ד.

ש"מ איתא דרשמואל. וא"ת ויחוש שמה מכרה במעמד שלשמן  
שאינה יכולה לנמול כדמוכח פרק האיש מקדש (קדושין ד'  
מת. ושם ד"ה יג) גבי התקדשי לי בשטר חוב או בזמלו שיש לי ביד  
אחרים דקאמר בזמלו בשטר במאי פליגי דרשמואל דאמר שמואל

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שמע מינה איתא דרשמואל (ד) דאמר שמואל  
"המוכר שטר חוב לחבירו וחזרו ומחלו מחלו  
"ואפי' יורש מוחל אביי אמר אפילו תימא  
ליתיה לדרשמואל הכא במאי עסקינן  
בששטר כתובה יוצא מתחת ידה ורבא  
אמר אי משום שטר כתובה חיישינן לשת"י  
כתובות ואביי אמר חדא לשת"י כתובות לא  
חיישינן ועוד שובר בזמנו מריף אביי  
למעמיה דאמר (ב) עדיו בחתומיו זכין לו:  
מתני' (א) מצא איגרות שום ואיגרות מוזן  
שטרי חליצה ומיאונן ושטרי בירווי"ו וכל  
מעשה ב"ד הרי זה יחזיר (ב) מצא בחפיסה  
או בדלוסקמא (ג) תכריך של שמורות או  
אגודה של שמורות הרי זה יחזיר וכמה  
אגודה של שמורות שלשה קשורין זה בזה  
רשב"ג (אומר) (ד) אחד הלוח משלשה יחזיר  
ללוח שלשה הלויין מן האחד יחזיר ללוח  
'מצא שטר בין שמורותיו ואינו יודע מה  
טיבו יהא מוגה עד שיבא אליהו אם יש  
עמוהו (ה) סמפונות יעשה מה שבסמפונות:  
גמ' (ו) מאי שטרי ברורין הכא תרגמו שטרי  
מענתא רבי ירמיה אמר זה בורר לו אחד  
וזה בורר לו אחד: וכל מעשה ב"ד הרי  
זה יחזיר: (ז) ההוא גיטא דאשתכח בי דינא  
דרב הונא דהוה כתיב ביה בשוירי  
מתא דעל רבי' נהרא אמר רב הונא  
חיישינן

ואינה נריכה לשלם אלא מעט ומרווחת הרבה ומשני איתא לרשמואל  
ואם היתה מוחלת לבעלה לא תפרע ללקוחות אלא דבר שנתנו  
ותרויה הרבה ואע"ג דגבי ערב לאשה ככתובה ורואה לגרשה תנן  
בפרק גט פשוט (ב"ב ד' קטנ): דידור הנאה אלמא חיישינן לקנוי'א  
לע"פ שיתחייב לפרוע הכל לערב ולכך חיישינן לקנוי'א לפי שאין  
לו צמה לשלם לא דמי דהתם מפסיד הערב מיד וחיישינן לקנוי'א  
אלא הכא דאינו חלף חששא צלמ'א שמה לא מכרה ואפי' מכרה  
שמה לא יפסידו הלקוחות כי אינו מוציא מהם אלא חוב שיהיה להם  
על הבעל יהיה להם על האשה וגבי חייב מודה דחיישינן לעיל  
לקנוי'א לפי שיוציא מיד מן הלקוחות ועוד יש לחוש משום לקוחות  
שלא באחריות שיפסידו לגמרי: שו"ב (בזמנו מורה. אע"פ  
ששטר מכירה נמסר ללקוחות תחילה אינו מועיל וטורף הבעל כיון  
וכן אמר לעיל גבי שחרורי עבדים ונראה שתקנת חכמים היא  
שזוכה משעת חתימה אע"פ שלא נמסר לו עד ימים רבים אחרי  
כן שאם לא כן לעולם לא יוכלו העדים לחתום אלא אם יראו המסירה  
משום חששא דכתב בניסן ולא נתן עד תשרי ומוציין ביני וביני ולענין  
איסור נראה דאם עבד בא על בת ישראל קודם שצא לידו גט  
שחרור שפסלה ושמה גס גבי איסור זכין לו משעת חתימה אע"פ  
דלא שייך טעמא דפרישית מ"מ לא פלוג רבנן ויש כח ביד חכמים  
לעקור דבר מן התורה וא"ת והא אביי סבר כר"א דאמר עדי  
מסירה כרתי גבי מתנתא (ח) דחתימי עלה תרי גיסי ור"א סבר בפרק  
מי שהיה נשוי (כתובות דף ק"ד): כתב ליה ולא מסר לו ליה ומסר לו  
לזה מסר לו תחילה קנה וי"ל דהיינו בשני שטרות שמתן כתוב  
בשום ביום אחד שאין ניכר מתוכו איזוהו מזה קודם לכך אזלינן בטר  
מסירה אצל און זמנן שוה החתום קודם וזה אע"פ שהמאוחר נמסר תחילה ובעזבדא דהתם דכתבתינהו לרמי בר חמא צ'פרא ולרבי  
עוקבא צפניא ואוקמינה רב ששת צדיה דרמי בר חמא משום דקדיש ורבי נחמן אוקמינה לרבי עוקבא צ'פרא צ'פרא משום שודא התם מיירי  
דלא ידעינן למי נמסר תחילה ורבי ששת סבר כמו שכתב תחילה לרמי מסתמא גס לו נמסר קודם ורבי נחמן סבר כיון דאינו מוכיח  
מכח השטר שקדם אין לומר שנמסר לו תחילה אע"ג שנכתב קודם ולכן הוה דינא שודא אצל אס הוה ידעינן למי נמסר קודם היה  
זוכה כיון ששניהם כתובים ביום אחד וא"ת ויחוש דלמא ז'נה כתובה ביום שכתב השובר להשתל ליה לא למימר עדיו בחתומיו זכין לו  
וכשיוציאו הבעל והלקוחות שטרם יהא זמנן שוה ואין ידוע דמי קדם ויאמר הבעל ללקוחות תציאו ראייה שקדמתם לפי שהוא מוחזק  
שהנכסים שלו והלקוחות רוצין לטרוף בצעל האשה וי"ל דהא ליה לא למיחש שתמכור ביום כתיבת השובר:

ש"מ. מדלל חיישינן להכי דאי נמי הוה הכי שפיר זכי צעל בשומר  
שכתב לשמה: איסא לרשמואל. דאמר המוכר שטר חוב לחבירו  
וחזר המוכר הזה ומחלו מחול הוא אצל הלוח. הלכך אס מכרה  
זו כתובתה בצייר דהיינו שטר חוב

מחול ושפיר טורף צעל: בששטר  
כתובה יוצא מתחת ידה. שמצריכה  
לפנינו דליכא למיחש לשמה מכרה  
בטובת הנאה שאילו מכרתה היתה  
מוסרת הכתובה ביד הלוקח: לשי  
כתובות. שמה שני שטרי כתובה היו  
לה [יש] לחוש שמה מסרה אחד  
ללוקח וצאה לחזור בה ולמחול אצל  
צעלה ומוסרת לו שוכר המוקדם  
לשטרו של לוקח. אלא ודאי איתא  
לרשמואל ומתוך צדיה למחול שטר  
כתובה לבעלה עכשו לא חיישינן  
לשמה כתבה ליתן בניסן כו': ואני  
אמר. מהכא לא תסייע לרשמואל:  
חדא דלשתי כתובות לא חיישינן. הלכך  
ליכא למיחש דלמא ז'נתה בטובת  
הנאה: ועוד. אי נמי ז'נתה בטובת  
הנאה לית לן למיחש לשמה כתבה  
לשובר בניסן ולא קבלה עד תשרי  
דאי נמי הכי הוה כי מטא שוכר  
לידיה בתשרי וזכה למפרע זו זמנן  
חתימתו ולא היה ממכרה שנתיים  
כלום ושובר זמנן הכתוב זו טורף  
ואני לטעמינה כו': מתני' איגרות  
שום. ששמו צ"ד נכסי ליה למלוה  
בטובו: ואיגרות מוזן. שקיבל עליו  
לזון את בת אשתו: מיאונן. קטנה  
יתומה שהשיאה אמה ואחיה לדעתה  
יוצאה ממנו בזמנו ואינה נריכה גט  
אלא אומרת בפני שלשה אי אפשי  
צפוניו בעלי וכותצין ליה צ"ד שטר  
שמיתנה בפניהם להיות לה עדות  
שמותיה לנישא: שטרי ברורין. בגמרא מפרש: הרי זה יחזיר.  
דליכא למיחש לשמה נמלך דהא צ"ד לא כתבום אלא דדבר מקויים  
ולפרעון נמי ליכא למיחש דבהני שטרות לא שייך זהו פרעון  
כדלמרינן לעיל (ד' טו): ואפילו למ"ד שומא דהר איהו דלפסיד  
אנפשיה: מלא חפיסה או בדלוסקמא. שום שטר: או שמאל  
סכריך של שטרות. ככרך או באגודה. ובגמרא מפרש מאי חפיסה  
ודלוסקמא ותכריך ואגודה: הרי זה יחזיר. דדבר שיש בו סימן הוא  
דמפרש בגמרא סכלי סימן כשיאמרו הבעלים ככלי כן וכן מאלת  
אותם וכן תכריך ואגודה הרי זה יחזיר דדבר שיש בו סימן הוא  
דמפרש בגמ': אחד הלוח משלשה. אס שלשה שטרות של ליה  
אחד הן שלשה משלשה בני אדם: יחזירם. מוצאם: ללוה. דודאי  
פרעם והחזירם לו ומירו נפלו שאם מירם נפלו מי קצ'ם למקום  
אחד: ואם שלשה לויס הם. ש'ו מאלתם אחד: יחזירם. המוצאם:  
למלוה. שהדבר ידוע שממנו נפלו: מלא שטר צין שטרותיו ואין  
ידוע מה טיבו. אלאו אס הלוח הפקיד אלאו אס המלוה או שמה  
מקצתו פרוע ומסרוהו לו להיות שליח צנייה ושכח: יהא מוגה. בירו  
ולא יחזיר לא ליה ולא לזה: ואם יש עמוהו סמפון. מילי מילי קמני  
המואל צין שטרותיו שובר שכתב על אחד משטרותיו: יעשה מה  
שכנסמפון. והשטר בחוקת פרוע. ואע"פ שהיה לשובר הזה להיות  
מונה ביד הלוח אמרינן האמינו הלוח ואומר נמסר תנה לי ושכח:  
גמ' זה בורר לו אחד. כשבוררין להן דינין כותצין להן זה צירר  
לו את פלוני וזה צירר לו את פלוני שלא יוכלו לחזור צין: דלשפתיה  
צי דינא. מקויים בהפקם והשליח הנציאו אומר ממנו נפל:

חיישינן

מסירה אצל און זמנן שוה החתום קודם וזה אע"פ שהמאוחר נמסר תחילה ובעזבדא דהתם דכתבתינהו לרמי בר חמא צ'פרא ולרבי  
עוקבא צפניא ואוקמינה רב ששת צדיה דרמי בר חמא משום דקדיש ורבי נחמן אוקמינה לרבי עוקבא צ'פרא צ'פרא משום שודא התם מיירי  
דלא ידעינן למי נמסר תחילה ורבי ששת סבר כמו שכתב תחילה לרמי מסתמא גס לו נמסר קודם ורבי נחמן סבר כיון דאינו מוכיח  
מכח השטר שקדם אין לומר שנמסר לו תחילה אע"ג שנכתב קודם ולכן הוה דינא שודא אצל אס הוה ידעינן למי נמסר קודם היה  
זוכה כיון ששניהם כתובים ביום אחד וא"ת ויחוש דלמא ז'נה כתובה ביום שכתב השובר להשתל ליה לא למימר עדיו בחתומיו זכין לו  
וכשיוציאו הבעל והלקוחות שטרם יהא זמנן שוה ואין ידוע דמי קדם ויאמר הבעל ללקוחות תציאו ראייה שקדמתם לפי שהוא מוחזק  
שהנכסים שלו והלקוחות רוצין לטרוף בצעל האשה וי"ל דהא ליה לא למיחש שתמכור ביום כתיבת השובר:

(א) כתובות פה: טו. קדושין  
מת. צ"ק פט. צ"ב קמז:  
(ב) ונעל י"ג יט. לקמן ל':  
(ג) ונעל מ"י מ"ט. כתובות ק:  
(ד) ונעל מ"י מ"ט. ד"ה אגודה: (ד) ונעל מ"י  
מ"י: (ה) ונעל מ"י מ"ט ע"ב  
ד"ה מלא יערי מוס' ועין  
כת. ד"ה מלאו: (ו) לקמן  
כת. (ז) לקמן ס':  
(ח) [פירושו מנא' צדשי'  
לקמן ע"ב ד"ה סמפון].  
(ט) ונעל מ"י קסח. [ע"ש].  
(י) ונעל מ"י קסח. ועין ס'  
(יא) ר"מ מ"י ט. [פנהדרין  
ל:]:

### מוסף רש"י

המוכר שטר חוב  
לחבירו שחייב לו ליה  
למלוה ממון ומסר לו  
המלוה את השטר ליד לוקח  
ומכרו לו ובכח לו קני לך  
איהו וכל שעבדיה. אי נמי  
דלפסקינן התם (ב"ב ע"ג.)  
הלכה אחוית נקמת  
במסירה (רשב"ם ב"ב קסח).  
וחזרו ומחלו. המוכר  
שהוא מלוה מחלו לזה  
(כתובות פה). מחול.  
דאמר ליה ליה ללוקח לאו  
בעל דבדיס דדי' את (שם)  
דלא נכח לו רשען לשי אלא  
כל זכות שצ'לה ליה. דלא  
דמי' היא לוקח ממלוה  
לפני מתמיהה דעולה.  
ומיהו משפוחי יחזיר לו כמות  
ללוקח. דהא הלמחא היא  
דריינין דינא דגמייה חו  
הפסד משפוחי כסופך  
שטרותיו של חבירו דק"ל  
דמי' מההוא עובדא  
דכפיה רפסי לרבי אשי  
ואצבי מניה כי כשאר' ללמ'א  
(רשב"ם ב"ב קסח). ואפילו  
ירוש. של מלוה מוחל.  
שהלוח לא תמחיו ללוקח  
גלוס אלא מתמת המוכר,  
והרי מחלו אללו (קדושין  
מח). וצ'לה הוא דלא אפי'  
כח על לוקח מנה שנתמך  
לו שטר הלוה אלא לזכות  
בטוב הכתוב בו במקום  
המלוה או הירש. אף לא  
נעקר שטרותיו מן המלוה  
וקרינא ביה עבד ליה ליש  
גלויה ויכול למסר שטרותיו  
(ב"ב שם). וכל מעשה  
ב"ד כל מלתא דלמ'א  
ב"ד לקיי. דליכא למיחש  
לנמלך עתה'ן שלא ליתן  
(ועיל י"ח). סמפונות. קל  
דבר המצטל דבר קרוי  
סימפון של. כגון שובר הוי'  
סמפון של שטר (קדושין י'  
ובניין לקמן כ). הכא  
תרגמו. כצ'ל שטרי  
שנתנא. שני שפרי דריינין  
היו כותצין טענות אביי הריב  
כדי שלא יהו טעונין  
וחזקין ויטענין ועל פיהו און  
טענות שפסקין דריינין את  
דינ' (רשב"ם ב"ב קסח). בי  
דינא דרב הונא. שהוכח  
שם לקיימו ב"ד וככות בו  
הפק ונפל מזה הוה מוטע  
ולא הוחזק שני יוסף כן  
שמעון צ'אתה העיר (גיטין  
כז).